

TEMEIURI BIBLICE NOUTESTAMENTARE CU PRIVIRE LA
OFICIEREA SFINTELOR TAINЕ ȘI IERURGII BISERICЕȘTI
(VI)
3.POCĂINȚA (I)

Prot. dr. Ioan Bude

NEW-TESTAMENT BIBLICAL GROUNDS CONCERNING THE
OFFICIATION OF THE HOLY CHURCH SACRAMENTS AND
BLESSINGS (III)

Abstract: Addressing mostly priests and Religion teachers, but also any believer, the entire publicistic series that we commence at this point desires, in a straightforward, plain and clear manner (without proposing thematic biblical theology approaches, but by means of a rigorous selection of minimally commented texts), to bring forth again *The Truth* of the Holy Sacraments before the readers, whoever they might be or – why not? – lead the readers before *The Truth*, That „is the same for yesterday, today and forever” (*Jews 13, 8*): The Lord and Our Saviour, Jesus Christ, present, alive and active in all undertakings of His Church

Keywords: holy sacraments, blessings, biblical theology, Church

PARTEA I
SFÂNТА TAINĂ A POCĂINȚEI (SPOVEDANIA)

- PRELIMINARII -

În prima zi de Duminică a creștinismului, mai exact în seara Zilei Învierii Domnului, Iisus S-a arătat Ucenicilor Săi, zicându-le: „Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; căroră veți ierta păcatele, vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute” (*Ioan 20, 21-23*).

În acest moment și prin aceste cuvinte, Domnul i-a investit pe Ucenicii Săi cu calitatea de „trimiși” (= Apostoli), sau propovăduitori ai Evangheliei, dar și ca slujitori dăruiți cu puterea deplină a iertării Sale. Mai corect, se instituie acum două Sfinte Taine: *Apostolia* (care prin succesiune va deveni *Preoție* și despre

care vom trata la timpul potrivit) și *Pocăința* (*Spovedania*, sau *Mărturisirea*), adică darul puterii de a ierta și dezlega păcatele omenești, despre care vom trata în cele ce urmează.

Teoretic, *Pocăința* este Taina în care Dumnezeu este Cel ce iartă, la rugăciunea preotului duhovnic, păcatele creștinilor care se căiesc sincer pentru ele și le mărturisesc înaintea acestuia. Practic, însă, *Pocăința* este și *virtute* și *Taină*. Ca virtute o găsim la toate popoarele, dar ca Taină, ea este specifică doar creștinismului.¹

Ca virtute, ea rezidă în conștiința dintotdeauna a păcătoșeniei de sine, sau a vinovăției fiecărui om. În istoria biblică a mântuirii, această conștiință a apărut îndată după cel dintâi păcat; după ce a păcătuit, Adam s-a și căit, dar n-a dus căința până la capăt (adică la mărturisire), pentru că s-a temut: „Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut...” (*Facerea 3, 10*). Tot așa, în Egipt, frații lui Iosif conștientizează că au păcătuit vânzându-și fratele mai mic (pe Iosif) ca rob, dar își exprimă regretul tardiv și numai ei între ei, fără a avea curajul de a-și mărturisi cinstit și cu responsabilitate fapta (*Facerea 42, 21-22*). Iar David, la mustrarea lui Natan, se va căi și el și își va recunoaște îndoitul păcat (adulter și crimă – vezi *Psalmul 50*) și va obține – însă doar pentru sine – salvarea de la moarte, fără a putea șterge urmarea, „cicatricea”, sau efectul nociv al faptelor sale, adică blestemul „sabiei” care va plana veșnic asupra casei lui (*II Regi 12, 9-14*).

Abia ninivitenii, muștrați de Profetul Iona (*3, 1-10*), precum și Manase, regele iudeu robit în Babilon (*II Paralipomena 33, 11-19; Manase 1-15*), printr-o autentică smerenie și numai cu multă, stăruitoare și fierbinte rugăciune către Dumnezeu, au reușit să atingă nivelul optim, de virtute, al *Pocăinței*.

Despre *Pocăința* se spune că ea „este cea mai mare și mai binecuvântată Taină (exceptând Sfânta Euharistie, n.n.), care ne-a fost nouă lăsată. Ea ne pregătește cel mai bine pentru ceruri. Niciun păcat de pe pământ nu este de neiertat pentru om și pentru Dumnezeu iubirii. Dumnezeu Se odihnește în omul care se pocăiește, oricât de păcătos ar fi el. Dumnezeu dorește doar mărturisirea greșelii, apoi totul se va încheia cu bine. Lacrimile curățesc inima, mintea, trupul și fac, în felul acesta, fără prihană, orice exprimare a omului... *Pocăința* șterge păcatele chiar și din amintirea lui Dumnezeu și le arată ca și cum nu s-ar fi întâmplat. Dacă nu ni s-ar fi dat *pocăința*, nimeni nu s-ar mai fi mântuit.”²

De aceea, a patra poruncă bisericească ne îndeamnă să ne spovedim și să ne împărtășim cel puțin în cele patru posturi de peste an, dar Sfântul Simeon al Tesalonicului ne sfătuiește să nu întârziem mai mult de 40 de zile, pentru că nimic altceva, ca lipsa de mărturisire, nu dă atâta putere demonilor și gândurilor potrivnice nouă, de a hrăni în inima noastră, greșelile nemărturisite. Deci „mărturisește-te ca și cum acest ceas ar fi cel din urmă, ca și cum ar fi ultima oară aici, pe pământ, când poți aduce *pocăința* pentru toată viața ta, înainte de a pași în veșnicie și a sta în fața judecării lui Dumnezeu, ca și cum ar fi ultima clipă când poți să arunci din suflet povara unei îndelungi vieți trăite în păcat și nedreptate, pentru a intra liber în Împărăția lui Dumnezeu.”³

Taina aceasta are diferite denumiri. Îndeobște este cunoscută ca *Pocăință*, pentru că exprimă sentimentul sincer de regret pentru relele comise deja; acest regret este căința „de după”, care aduce cele mai aspre mustrări de conștiință.⁴

O altă denumire este aceea de „penitență”, derivată din dorința păcătosului de a se autopedepsi pentru răul făcut, fiind convins că el chiar merită această pedeapsă. Termenul latinesc „paene, paenitus” exprimă o profundă durere a inimii pentru păcatele săvârșite și, implicit generează dorința de a le mărturisi și chiar ispăși.⁵ Pocăința mai este considerată ca și un „al doilea Botez”⁶, pentru că prin ea se spală toate păcatele, exact ca și prin Taina Sfântului Botez. De asemenea, se mai numește „iertare și dezlegare”,⁷ întrucât prin intermediul ei, păcătosul se simte grațiat și descătușat de propriile patimi și vinovății; se mai numește „împăcare”⁸ pentru că îl împacă pe omul păcătos și cu propria-i conștiință, dar și cu Dumnezeu și cu ceilalți semeni; o altă denumire este aceea de „punte de scăpare” (cu sensul de colac de salvare din propriul naufragiu)⁹, a celui aflat în pericolul de a se afunda iremediabil în vârtoarea și abisul fărădelegilor.

Într-o accepțiune inedită, Taina Pocăinței este definită de către *I.P.S. Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului*, ca fiind o autentică *Proscomidie*, întrucât – arată Înaltpreasfinția Sa, cu prilejul hiroteseiei a doi tineri duhovnici – credinciosul care vine la Spovedanie, procedează exact ca și duhovnicul său când pregătește cinstitele Daruri: își ține și el, pe palme, propriul suflet, ca și pe o prescură coaptă în lacrimi, iar cu „lancea” căinței, „proscomidește”, adică junghie, taie și smulge din sufletul său, până la sângerare, păcat cu păcat și lacrimă cu lacrimă, punându-le înaintea lui Hristos, Care le primește și le curățește prin Jertfa plină de iubire a Trupului și Sângelui Său, în Sfânta Liturghie.

Ca și celelalte Sfinte Taine, Pocăința Îl are ca Întemeietor și Săvârșitor real, dar nevăzut, pe Hristos Domnul, iar ca săvârșitori văzuți, mai întâi pe Sfinții Apostoli, apoi pe episcopii și preoții-duhovnici ai Bisericii. Primitorii sunt toți credincioșii care vin să-și mărturisească păcatele „cu duhul umilit și cu inima înfrântă și smerită” (*Psalmul 50, 18*).

Dar, spre deosebire de toate celelalte Sfinte Taine, numai în formula Spovedaniei este menționată „iubirea de oameni” a lui Hristos Dumnezeuul nostru. Pocăința este singura Taină Sfântă întemeiată, motivată și bazată exclusiv pe această iubire. (*Ioan 14, 23*). O infinită, înfricoșătoare și dumnezeiască iubire ! Sinceritatea căinței celui ce se mărturisește îl plasează pe acesta într-un raport direct proporțional cu iubirea și iertarea divină, invocată de duhovnic în formula Tainei: „Domnul și Dumnezeuul nostru Iisus Hristos, cu darul și cu îndurărilor iubirii Sale de oameni să te ierte pe tine, fiule (N) și să-ți lase toate păcatele. Iar eu, nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce mi s-a dat, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin !”¹⁰

„Cu puterea ce mi s-a dat !” Într-adevăr, atunci când i-a investit pe Ucenicii Săi cu misiunea Apostoliei și cu darul legării și dezlegării păcatelor, Iisus Domnul i-a făcut pe slujitorii Bisericii Sale deținătorii unei puteri unice pe pământ: „Luați Duh Sfânt; căroră veți ierta păcatele, vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute” (*Ioan 20, 22-23*). Deci, tot ceea ce vor hotărî ei, pe pământ, în scaunul Spovedaniei, la rândul Lui și Dumnezeu, în cer, va înscrie întocmai: iertare, sau nu, în Cartea Vieții. Dintre toți „puternicii” acestei lumi, de la faraonii de odinioară și până la președinții de state de astăzi, nimeni nu s-a învrednicit de un asemenea privilegiu și de atâta putere și încredere din partea lui Dumnezeu, ca și duhovnicii.

Numai că, acreditați fiind cu această putere a Duhului Sfânt, toți duhovnicii Bisericii, la rândul lor, nu vor uita nicio clipă că Dumnezeu va cere din mâna lor sufletele tuturor acelor care au fost „legați” sau „dezlegați” de ei, așa încât niciunul nu va îndrăzni „să fie nepăsător față de harul ce i s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoților” (*I Timotei 4, 14*).

Chemându-i în Milet, la o ultimă întrevvedere, pe toți preoții din Efes și împrejurimi (*Fapte 20, 17*), Sfântul Apostol Pavel își ia rămas bun de la ei, după ce mai întâi îi averizează că puterea de mai sus, este de fapt o covârșitoare responsabilitate: „Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi (preoți, n.n.), ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său... că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi îngrozitori, care nu vor cruța turma” (*Fapte 20, 28-29*).

Exact același avertisment și exact pe același ton, îl adresează preoților Bisericii și Sfântul Apostol Petru: „Pe preoții cei dintre voi îi rog ca unul ce sunt împreună preot... păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetând-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câștig urât, ci din dragoste; nu ca și cum ați fi stăpâni peste Biserici, ci pilde făcându-vă turmei” (*I Petru 5, 1-3*).

Modul în care se reflectă cele prezentate până acum, în textele biblice nou-testamentare, precum și descoperirea altor noi date și elemente specifice Sfintei Taine a Pocăinței sau Sposedaniei, în Noul Testament, vor rezulta în cele ce urmează, din analiza textelor selectate în acest sens.

PARTEA a II- a

BOTEZUL LUI IOAN – PRECURSORUL NOUTESTAMENTAR AL TAINEI POCĂINȚEI (SPOVEDANIEI)

CAPITOLUL I

BOTEZUL LUI IOAN ȘI SFÂNTA TAINĂ A POCĂINȚEI (SPOVEDANIA) ÎN EVANGHELIILE SINOPTICE

În toiul disputelor Sale, din ce în ce mai vehemente, cu arhieriei, cărturarii și bătrânii iudei, Iisus Domnul a pus o întrebare, la care nimeni dintre aceștia n-a știut să răspundă: „Botezul lui Ioan era din cer sau de la oameni ?” (*Luca 20, 4*; cf. *Matei 21, 24-25*). Întrebarea i-a surprins, iar ei nici nu știau și nici nu îndrăzneau să ofere vreun răspuns, atât din lașitate (*Luca 20, 5-6*), dar și pentru că într-adevăr, botezul lui Ioan nu este prevăzut niciunde în Vechiul Testament. Însă tot atât de adevărat este și faptul că Dumnezeu a rânduit pentru Sfântul Ioan Botezătorul un rol și un destin special, atât în istoria și viața poporului la care a fost trimis, ca „pe mulți din fiii lui Israel să-i întoarcă la Domnul Dumnezeul lor. Și va merge înaintea Lui cu

duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la înțelepciunea dreptilor, ca să gătească Domnului un popor pregătit” (*Luca 1, 16-17*), cât și în iconomia mântuirii universale, el fiind nici mai mult nici mai puțin decât „litera de început a Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu...” (*Marcu 1, 1*). Deci e clar că botezul lui Ioan era de la Dumnezeu, iar atât el, cât și botezul său, au avut un scop profetic și didactic, în pregătirea întregii lumi, pentru întâmpinarea unei noi ere, cea creștină.¹¹

Botezul cu apă, al lui Ioan, era în strânsă corelație cu propria lui persoană și menire, așa cum rezultă din următoarele texte:

1. *Matei 3, 2*: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor!”

2. *Matei 3, 6*: „Și erau botezați de către el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele.”

3. *Matei 3, 8*; *Luca 3, 8*: „Faceți deci roadă vrednică de pocăință...”

4. *Matei 3, 11*: „Eu unul vă botez cu apă spre pocăință...”

5. *Marcu 1, 4*: „Ioan boteza în pustiu, propovăduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor.”

6. *Luca 3, 3*: „Și a ieșit el (Ioan, n.n.) în toată împrejurimea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor...”

Din aceste texte reiese că și Sfântul Ioan, la rândul lui, era perfect conștient în privința alegerii sale de către Dumnezeu, precum și a misiunii ce i s-a încredințat, de a pegăti poporul pentru primirea lui Mesia, prin *botezul pocăinței*, adică prin ritualul afundării în apa Iordanului a tuturor celor ce mai întâi își mărturiseau sincer păcatele. Dar el mai era conștient și de faptul că acest botez și această mărturisire, constituiau doar pecetea unei pocăințe prefigurative, de moment, fiind și zălogul unei apropiate iertări. De asemenea, Ioan era și mai conștient și încă și mărturisea că această iertare nu se putea obține nicidecum prin botezul lui cu apă și nicidecum nu o putea da el, ci ea vine odată cu „Cel ce vine”, cu „Cel ce este mai tare decât el” (*Matei 3, 11*, *Marcu 1, 7*; *Luca 3, 16*; *Ioan 1, 27*) și Cel Care o acordă prin „Botezul Său cu Duh Sfânt și cu foc” (*Matei 3, 11-12*), iar „Acesta este Fiul lui Dumnezeu !” (*Ioan 1, 34*).

Dar, din moment ce numai și numai Fiul lui Dumnezeu este Autoritatea divină care iartă cu adevărat pe cei ce se pocăiesc cu adevărat, de ce totuși a voit să primească și El botezul lui Ioan ? Așa după cum noi, în prezent, știm adevărul, tot așa și Sfântul Ioan, pe atunci era ferm convins că în Iisus n-a existat nici măcar o umbră din durerea de a fi greșit cumva, cu ceva, față de Tatăl Său Cel ceresc, sau față de oricine altcineva și, ca atare, nici nu putea exista în El nevoia de căință pentru vreun păcat, sau măcar vreo intenție de păcat (*Ioan 8, 46*; cf. *II Corinteni 5, 21*).

De aceea, uimit de prezența și de cererea lui Iisus, Ioan a încercat cu timiditate să-L oprească: „Eu am trebuință să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine ?” (*Matei 3, 14*). Răspunsul lui Iisus vine la fel de enigmatic, ca și cererea Sa: „Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea” (*Matei 3, 15*). Care dreptate ?

Acolo, la Iordan, Iisus S-a arătat ca Om asemenea celorlalți, dar și ca Om diferit de ceilalți, Trupul Lui fiind deopotrivă și Trup al Fiului Omului pământesc, dar și Trup al Fiului Omului ceresc; și Trup de jertfă, dar și Trup de înviere și îndumnezeire, adică „un Potir al sintezelor.”¹²

Iar „dreptatea” Lui, ca Dumnezeu și Om, consta în asumarea, în acel moment, a jertfirii Sale pentru păcatele întregii omeniri, preluându-le asupra Sa spre a le ierta, dezlega și „spăla”, nu în apa Iordanului, ci cu propriul Sânge, pe Crucea Golgotei.¹³ Momentul respectiv reprezintă nu numai punctul de începere al misiunii Sale mesianice, mântuitoare, ci și proclamarea solemnă, cerească, a dumnezeirii Lui: „Iar botezându-Se Iisus, când ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorându-Se ca un porumbel și venind peste El. Și iată, glas din ceruri zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru care am binevoit” (*Matei 3, 17*).

Așadar, Autorul Botezului „cu Duh Sfânt și cu foc”, precum și Cel ce, prin Sfânta Taină a Pocăinței cu puterea Sa, iartă și dezleagă vina și păcatul fiecărui om, dar și ale întregii omeniri, este numai Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care a luat și va lua mereu „asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat” (*Isaia 53, 4*).¹⁴

Din cele expuse până acum, constatăm că în Evangheliile sinoptice nu există nicio echivalență valorică și nici vreun raport tipologic, prefigurativ, între botezul lui Ioan – primit și de Iisus - și Botezul creștin, ci numai între botezul lui Ioan și Sfânta Taină a Pocăinței, sau a Spovedaniei.

CAPITOLUL II

ÎN EVANGHELIA a IV- a

Fără a contrazice datele Evangheliilor sinoptice cu privire la rolul prefigurativ, de precursor, al botezului lui Ioan față de Sfânta Taină a Spovedaniei, Evanghelia a IV-a preia și, ca întotdeauna, completează și chiar amplifică, atât importanța Sfântului Ioan Botezătorul, ca personaj unic în istoria mântuirii, cât și a botezului său cu apă, orientându-le teologic, într-o mare secțiune de început (*Ioan 1, 7-36*), pe o specială și variată tematică a mărturisirilor despre: Logosul – Dumnezeu; Logosul – Lumină; Logosul – Întrupat; Logosul – Miel al lui Dumnezeu, Care ridică păcatul lumii; Logosul – Botezător cu Duh Sfânt, toate încheiate cu o mare și incontestabilă concluzie finală: „Acesta este Fiul lui Dumnezeu !” (*Ioan 1, 34*). Din marea secțiune *Ioan 1, 7-36*, ne vom opri, în cele ce urmează, doar asupra mărturisirilor făcute de Sfântul Ioan despre Mesia – Hristos – Fiul lui Dumnezeu Mântuitorul lumii, în contextul strict al Botezului Domnului (*Ioan 1, 26-36*). Este vorba aici de *opt mărturisiri*, pe care le putem eșalona cronologic, astfel: prima, cu o zi înainte de Botezul Domnului; următoarele șase, chiar în ziua Botezului (trei înainte de botezarea lui Iisus și alte trei, imediat după Botez) și a opta, la o zi după Botezul Domnului. În relatarea Sfântului Ioan Botezătorul, ele par a fi o singură mărturisire, pentru că el face prezentarea unitară a unei revelații speciale de care l-a învrednicit Dumnezeu cu acest prilej.¹⁵

Sub aspect tematic, mărturisirile Sfântului Ioan se prezintă astfel:

- *Ioan 1, 26-27*: „Ioan le-a răspuns zicând: Eu botez cu apă; dar în mijlocul vostru Se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel Care vine după mine, Care înainte de mine a fost și Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțăminteii.”

Acest text reproduce ultima replică dată de Sfântul Ioan Botezătorul cu o zi înainte de Botezul Domnului (*1, 29*), trimișilor „dintre farisei” (*1, 25*), veniți din Ierusalim (*1, 19*) la Betabara (*1, 28*), să-l ancheteze și să-l identifice dacă nu cumva este el Hristosul (*1, 20*). El le răspunde smerit și sincer că „nu sunt eu Hristosul”, ci doar o voce, un suflu anonim care strigă în pustiul inimilor omenești (*1, 23*) că Hristosul a venit deja, că de fapt El este preexistent și atotputernic dar încă necunoscut și, mai ales, imposibil de chemat „la ordine” și legitimat de unii ca ei, sau ca și cei ce i-au trimis pe ei.

- *Ioan 1, 29*: „A doua zi a văzut Ioan pe Iisus venind către el și a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii !”

Sfântul Ioan Îl vede acum, aieva, pentru întâia și ultima oară în această viață pe Iisus, Care venea spre el cu intenția vădită de a cere să fie botezat. În acel moment, în mintea Proorocului se aprind dintr-odată luminile poruncilor divine date lui Moise cu privire la junghierea Mielului pascal (*Ieșirea 12, 3-10*), dimpreună cu profeția, la fel de pascală, a lui *Isaia 53, 7-8*, la care se va adăuga – venind din viitor – și constatarea paulină „că Paștile nostru, Hristos, S-a jertfit pentru noi” (*I Corinteni 5, 7*), iar el exclamă spontan și profund emoționat: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii !” Intuise pe loc că cel ce vine la Botez, nu vine să mărturisească, ci să „ridice”, adică să ierte și să dezlege păcatele întregii omeniri. De aceea a și încercat să inverseze rolurile, astfel încât cel botezat să fie el și nu Iisus (cf. *Matei 3, 14*).

- *Ioan 1, 30* (cf. *1, 15*): „Acesta este despre Care eu am zis: După mine vine un bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era...”

În acest moment, Vechiul și Noul Testament stau față în față. Prin Botezul Său, Iisus unește cele două Testamente, preluând și plinind totodată și misiunea lui Ioan. Iar Ioan, acum, mai mult simte decât știe acest lucru; el se simte ca un luceafăr, ca și „strața dimineții care anunță Răsăritul”¹⁶, ca un crainic al prezentului, care Îl anunță lumii pe Mesia Cel preexistent și veșnic. De fapt, în mărturisirea următoare, Sfântul Ioan declară că acesta este și scopul botezului practicat de el:

- *Ioan 1, 31*: „Și eu nu-L știam; dar ca să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu, botezând cu apă.”

Se apropie deja momentul când mărturisirile Sfântului Ioan vor atinge apogeul. Scenariul Botezului Domnului se subînțelege din textul ioaneic *1, 32-34*, făcând însă loc unui eveniment mult mai important în optica evanghelistului, care insistă asupra Teofaniei de la Iordan și asupra modului în care Sfântul Ioan mărturisește despre revelația avută de el cu acest prilej, când Dumnezeu i-a deschis ochii în fața Tainei lui Iisus.¹⁷ Faptul acesta rezultă din următoarele două mărturii ale Botezătorului, expuse în obișnuitul paralelism sinonimic al Evangheliei a IV-a:

- Ioan 1, 32: „Și a mărturisit Ioan zicând: Am văzut Duhul coborându-Se din cer, ca un porumbel și a rămas peste El !”

- Ioan 1, 33: „Și eu nu-L cunoșteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt.”

Indiciile de mai sus i-au fost suficiente Sfântului Ioan Botezătorul spre a rămâne în istorie nu numai ca „tipul ideal de martor al lui Iisus Hristos”¹⁸ și al „Mirungerii” de la Iordan, nu numai singurul pământean (cu excepția Maicii Domnului), care s-a atins cu venerație de creștetul lui Dumnezeu, ci și cel dintâi dintre pământeni care a mărturisit dumnezeirea lui Iisus Hristos:

- Ioan 1, 34: „Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu!”

Cu satisfacția misiunii împlinite, „a doua zi” după Botezul Domnului, Ioan stătea împreună cu doi dintre cei mai îndrăgiți dintre ucenicii săi¹⁹ și, doar pentru aceștia (Ioan 1, 35), Îl mai mărturisește încă o dată, adică a opta oară pe Iisus, Care tocmai trecea pe acolo:

- Ioan 1, 36: „Iată Mielul lui Dumnezeu !” Iar ei „au mers după Iisus” și au rămas alături de El pentru totdeauna. Îndrumându-și ucenicii către Domnul iubirii, al păcii și al iertării, Sfântul Ioan este convins că misiunea sa de pregătire s-a încheiat și că vremea mântuirii a sosit.

NOTE BIBLIOGRAFICE

* Mitropolit Nicolae Corneanu, Quo vadis ? Studii, note și comentarii teologice, Timișoara, 1990, p. 302;

1. Prof. N. Chițescu, Pr. prof. Isidor Todoran, Pr. Prof. I. Petruță, *Teologia Dogmatică și Simbolică*, Vol. II, Ediția a II-a, Editura Renașterea. Cluj-Napoca, 2005, p. 243;

2. Cornel Constantin Ciomâzică, *Se întorc morții acasă*, Editura Cartea Actuală, București, 2014, p. 121-122.

3. Pr. Lect. Univ. Dr. Vasile Gavrilă, *Taina Sfintei Spovedanii – Renașterea la viața în Hristos*, Editura BASILICA a Patriarhiei Române, București, 2014, p. 2;

4. Psihologii vorbesc de *trei faze* ale conștiinței: 1. *faza antecedentă*, când conștiința avertizează că nu e bine ceea ce vrea omul să facă, dar de regulă voința, uzând de libertatea ce o are, se impune intempestiv: „...Și ce dacă!”; 2. *faza concomitentă*, când chiar în timpul comiterii faptei rele, conștiința „trage semnalul de alarmă”, dar voința se opune din nou: „Așa vreau eu !” și 3. *faza consecventă*, când răul s-a produs deja și apare acum în adevărata lui dimensiune, iar voința nu mai are nici argumente, nici scuze, ci vinovată, tace. Acum răsună în cugetul omului doar muștrările conștiinței, care de multe ori se dovedesc insuportabile, ca și în cazul lui Cain: „Și acum ești blestemat de pământul care și-a deschis gura sa, ca să primească sângele fratelui tău din mâna ta... zbuciumat și fugar vei fi tu

pe pământ! Și-a zis Cain către Domnul Dumnezeu: pdeapsa mea este mai mare decât aș putea-o purta...!” (*Facerea 4, 11-13*)

5. Sfântul Irineu, *Contra ereziilor*, I, 13, P.G. 7, col. 588 și 592;

6. Cf. *Canonul 11, Cartagina*;

7. Tertulian, *De poenitentia*, 4, PL. 1, 1343;

8. Fer. Augustin, *De civitate Dei*, XX, 9, P.L., 41, 674;

9. Tertulian, o.c.

10. Această formulă de dezlegare se dă numai oral, nu și în scris și numai după mărturisirea făcută sub epitrahil, de către penitentul prezent. Ea nu este la fel în întreaga Ortodoxie. În Biserica grecească, de pildă, e mai dezvoltată: „Fiul meu duhovnicesc, care te-ai mărturisit nevredniciei mele, eu umilitul și păcătosul nu pot să iert pe pământ păcatele, fără numai Dumnezeu; dar pentru cuvântul acela dumnezeiesc, care a fost către Apostoli după Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, zicând: „cărora veți ierta păcatele vor fi iertate, cărora le veți ține, vor fi ținute”, pentru acela și noi îndrăznind zicem: toate câte le-ai spus nevredniciei mele și toate câte nu ai ajuns să le spui, fie din neștiință, fie din uitare, să ți le ierte Dumnezeu și în veacul de acum și în cel viitor” (N.I. Popovici, *Epicleza euharistică*, p. 250). În Biserica Romano-Catolică e o formulă mai restrânsă: „Ego te absolvo ab omnibus censuris et peccatis, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.”, iar în Biserica Greco-Catolică: „Te dezleg de toate păcatele tale.” (cf. V. Suci, *Dogmatica*, p. 312 sqv.)

11. Prot. Dr. Ioan Bude, *Temeiuri biblice...*, vol. I, *Botezul*, Editurile Învierea și Eurobit, Timișoara, 2017, p. 12-13;

12. Mitropolit Jean Zizioulas, *L'être ecclésial*, Genève, 1981, p. 113;

13. Prot. Dr. Ioan Bude, o.c., p. 13;

14. J.J. von Allmen, *Noms propres* (art.) în vol. *Vocabulaire biblique*, Neuchâtel, 1964, p. 34;

15. Pr. Boris Răduleanu, *Sf. Ioan Înaintemergătorul*, în Rev. „Glasul Bisericii”, nr. 7-8/1976, p. 736, precizează că în momentul Botezului, Sfântul Ioan a devenit „singurul martor care „vede” acest act divin și depune în fața noastră cele ce i s-au arătat la Botezul lui Iisus. El a fost singurul om din Vechiul Testament, care a „perceput” tainic Sfânta Treime, având totodată și garanția morală spre a fi crezut.”

16. S. de Diétrich, *L'heure de l'élévation à l'écoute de Saint-Jean*, Neuchâtel-Paris, 1966, p. 21-22;

17. Dr. Vasile Gheorghiu, *Prologul Evangheliei lui Ioan (1, 1-18)*, în Rev. „Mitropolia Banatului”, nr. 4-6/1957, p. 27-29;

18. D. Buzy, *Saint Jean-Baptiste, études historiques et critiques*, Paris, 1922, p. 150;

19. S. de Dietrich, o.c., p. 24;